

Motion till riksdagen 2011/12:Kr320

av **Tina Ehn m.fl. (MP)**

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Sammanfattning

För Miljöpartiet de gröna är ett rikt och mångfasetterat kulturliv en av nycklarna till mänsklig livskraft. Kulturen förhöjer människors livskvalitet. Kulturen utmanar, utvecklar och skapar mening och ger sammanhang. Det är kulturen som gör oss till människor.

Frihet är garantin för ett levande kulturliv. Kulturen är en del av välfärden och demokratin, därför måste samhället skapa förutsättningar för ett rikt kulturliv.

Kulturen tillhör alla. Alla ska ha möjlighet att ta del av både kulturupplevelser och kulturskapande. Kulturpolitiken behöver därför sträva mot inkludering och garantera tillgänglighet, både gällande kostnader, tid och rum. En stor spridning av kulturverksamhet i hela landet måste eftersträvas. Kulturpolitiken måste vara en politik, inte bara för den kultur vi går för att ta del av på konsthallar och museer, utan också den kultur som ger liv och kraft på människors arbetsplatser och i offentliga miljöer som gator och torg, skolor och sjukhus. Här redovisar Miljöpartiet bland annat kraftfulla satsningar på förbättrade villkor för kulturskapare, ökad regionala resurser och en förstärkt folkbildning.

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt uppställning:

Anslag	Anslagsförändring		
	2012	2013	2014
1:1 Statens kulturråd	+8	+8	+8
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	+20	+20	+20
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet		+100	
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	+110	+110	+110
5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	+72	+72	+72
14:1 Bidrag till folkbildningen	+180	+180	+180
Summa	+390	+490	+390
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>			
1:1 Fördubblat anslag till utställningsersättningar	+8	+8	+8
1:2 Musik-, dans- och teaterallianserna	+20	+20	+20
1:4 Kompensation för nytt pensionssystem för scenkonstnärer		+100	
1:6 Nationellt bibliotekscentrum	+10	+10	+10
1:6 Regional kulturverksamhet	+100	+100	+100
5:2 Projektbidrag görs pensionsgrundande	+8	+8	+8
5:2 Höjning av biblioteksersättningen till 2 kr	+64	+64	+64
14:1 Folkhögskolornas allmänna linje, 3 000 platser	+180	+180	+180

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkomma med förslag på finansiering av scenkonstpensionerna.

Kulturskaparnas villkor

Miljöpartiet värnar de professionella kulturskaparna och konstnärerna och vill säkerställa att de har rimliga arbetsvillkor och trygghetssystem. Därför presenterar vi i vår budgetmotion på kulturområdet en satsning på kulturarbetares villkor på totalt 600 miljoner kronor för de kommande tre åren.

Scenkonstnärernas pensioner

Ett nytt pensionssystem för scenkonstnärer måste utformas med hänsyn till dem som har svårt att få jobb efter att de lämnat scenen. Den presenterade utredningen föreslår en omställningsersättning för sångare och dansare under fem år, vilken ska ge ekonomisk möjlighet att utbilda sig till ett nytt yrke.

Fel! Okänt namn på

Miljöpartiet ser positivt på förslaget men är fortsatt oroligt för att pensionersättningen sjunker väldigt mycket för yrkesgruppen.

Att regeringen och kulturministern till årets budget inte förmått komma fram med ett konkret förslag är allt annat än acceptabelt. Kulturministern hävdar att det är kostsamt att övergå till ett nytt pensionssystem för scenkonstnärer och uppskattar kostnaden till 100 miljoner kronor. Det förslag som presenterats kostar på sikt inte mer än dagens system. Men när det nuvarande systemet avvecklas upphör successivt premiebetalningar till Statens pensionsverk från scenkonstnärerna, som då kommer att betala till ett vanligt pensionsbolag istället. Detta minskar kortsiktigt intäkterna i statsbudgeten. Men efterhand kommer också pensionsutbetalningarna från Statens pensionsverk att minska med lika mycket. Miljöpartiet har utrymme för att kortsiktigt ta den kostnaden i vår budget under 2013. Men vi vill samtidigt ge regeringen i uppdrag att återkomma med förslag, så fort som möjligt dock senast 2012, på finansiering av scenkonstpensionerna.

Gör alla konstnärsstipendier pensionsgrundande

Miljöpartiet värnar om Sveriges kulturskapare och vill därför att samtliga konstnärsstipendier är skattepliktiga och pensionsgrundande. Konstnärsnämndens bidrag och stipendier består i dag av tre former, 1) konstnärsbidrag, 2) projektbidrag och 3) långtidsstipendier. Konstnärsbidragen lämnas för att ge konstnärer en sådan ekonomisk trygghet under viss tid att han eller hon kan ägna sig åt konstnärlig yrkesutövning utan avbrott eller åt experiment och nydanande inom konstnärlig verksamhet. Konstnärsbidrag finns i många olika former, exempelvis finns arbetsstipendier, målinriktade arbetsstipendier, stora stipendier, pensionsbidrag och efterlevandebidrag. Ett- och tvååriga arbetsstipendier (punktstipendier) är skattefria medan fleråriga löpande (tre år eller längre) stipendier enligt skattelagen är beskattade. År 2010 betalade Konstnärsnämnden ut cirka 75 miljoner kronor år 2010 i stipendier (ej bidrag) som inte var skattepliktiga och pensionsgrundande. Miljöpartiet avsätter i budgeten 8 miljoner kronor per år för att göra samtliga stipendier skattepliktiga och pensionsgrundande.

Utställningsersättningar

När en konstnär ställer ut, ges ersättning som motsvarar MU-avtalets tariff oavsett utställningsarrangör. MU är samlingsnamnet för det statliga ramavtalet för konstnärers medverkan och ersättning vid utställning som började gälla den 1 januari 2009.

MU står för medverkans- och utställningsersättning. MU-avtalen består i dag av ett ramavtal och ett normalavtal.

Trots att dessa avtal finns vittnar konstnärer om att de flera gånger inte får ersättning enligt modellen. Miljöpartiet menar att goda arbetsvillkor för konstnärer innefattar att få ersättning enligt avtal. För att stimulera och säker-

Fel! Okänt namn på

ställa att staten blir en normerande kraft i det här sammanhanget ökar vi anslaget till Statens kulturråd för utställningsersättningarna med 8 miljoner kronor.

Företags avdragsrätt för konst och kultur

Genom att stimulera kulturen skapas också fler arbetstillfällen. Företags avdragsrätt för konst och kultur bör därför utredas närmare.

Ökat anslag Allianserna

Det är mycket viktigt att samhället tar sitt ansvar för att professionella kulturskapare får samma villkor gällande exempelvis löner, pensioner och arbetslöshetsersättningar som andra arbetstagare. Genom Musik-, Dans- och Teaterallianserna har frilansande musiker, dansare och skådespelare fått en stabil försörjning. Under perioder utan uppdrag erbjuds de vidareutbildning, rådgivning och andra insatser som främjar framtida uppdragsgivning.

Miljöpartiet anser att scenkonstallianserna utgör en bra förebild för hur en trygg arbetsmarknad skapas. Vi avsätter totalt 60 miljoner kronor under tre år för att verksamheten, eller varianter, ska kunna omfatta allt fler kulturutövare, också utanför branscherna musik, dans och teater.

Höjning av bibliotek ersättningen

Miljöpartiet värnar den överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Författarförbund, Föreningen Svenska Tecknare samt Svenska Fotografers Förbund om rätt till förhandlingar beträffande bibliotek ersättningens grundbelopp. Vi anser samtidigt att ersättningen är en grund i kulturskaparnas arbetsvillkor. Vi menar att regeringen brutit mot överenskommelsen med parterna när de ensidigt befäst ersättningen till 1 krona och 33 öre. Vi gör utrymme för en större uppräknings av ersättningen och budgeterar för en ersättning om 2 kronor för hemlån av originalverk.

Regional kulturutveckling

Från i år har en ny samverkansmodell för fördelning av vissa statliga medel till regional kulturverksamhet trätt i kraft. Målet är att föra kulturen närmare medborgarna, något Miljöpartiet ser stort värde i. Modellen ska ge förutsättningar för ett ökat regionalt inflytande och ansvar. Men för att det ska lyckas behöver det finnas medel så att regionerna kan ta det ansvaret och kulturen får en möjlighet att utvecklas. Med fler län på väg in i den här samverkansmodellen är regeringens ökning av medel alldeles för liten för att vi ska få se

goda resultat. Miljöpartiet ökar anslaget till regional kulturutveckling med 100 miljoner kronor per år.

Folkbildningen

För att Sverige ska ge fler möjlighet att självständigt kliva in i vuxenvärlden och arbetslivet behöver utbildningssystemet präglas av öppna dörrar. Folkhögskolorna är en viktig del i det svenska utbildningssystemet. Där den ordinarie gymnasieskolan misslyckas, lyckas folkhögskolorna nå ut och skapa förutsättningar för stora elevgrupper.

Sammanlagt läser ungefär 12 000 elever in gymnasiekompetens på folkhögskola varje år. Vi vet också via Folkbildningsrådets utvärderingar att de som går vidare från allmän linje på folkhögskola till högre studier ofta klarar studierna bra. Problemet i dag är att alla som vill läsa på folkhögskola inte får det – det går två sökande per plats för att läsa in gymnasiekompetens på folkhögskolornas allmänna linje. Miljöpartiet föreslår därför i ett första steg en ökning med 3 000 nya studieplatser på allmän linje de kommande åren och satsar 180 miljoner kronor per år för det ändamålet.

Public service-oberoende

Regeringen trotsar principerna för public service-finansiering och oberoende ställning när de i budgeten tar 100 miljoner kronor av radio- och tv-avgiften och riktar dem direkt som en engångssatsning på arkivprojekt i SVT, Utbildningsradion och Sveriges Radio. Miljöpartiet delar visserligen idén att det vore bra att arkiven blev tillgängliga men anser inte att det är ett rimligt tillvägagångssätt att regeringen styr finansieringen på det här sättet. När en uppräkning av radio- och tv-avgiften samtidigt inte görs minskar detta medlen till public service-företagen och försvårar deras bildningsfunktion och roll i den svenska samhällsdebatten.

Miljöpartiet är inte heller berett att acceptera att villkoret om att den andel av allmänproduktionen i Sveriges Radios och SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent avskaffas.

Nationell bibliotekssamordning

Kungl. biblioteket har sedan januari 2011 ett nationellt samordnings- och utvecklingsansvar som bland annat innebär att utöva nationell överblick, att främja samordning och att samla in statistik för biblioteksverksamheten i Sverige. Miljöpartiet menar att det behövs nationella lösningar för till exempel bibliotekens digitala tjänster, webbtjänster och andra tekniska plattformar

Fel! Okänt namn på

för att stimulera biblioteksutveckling och bedriva kvalificerad omvärldsbevakning nationellt och internationellt. Kungl. biblioteket behöver därför ökade förutsättningar för att klara sitt uppdrag. Miljöpartiet ökar den del av anslaget till regional kulturverksamhet som används för Kungl. bibliotekets samordnande roll med 10 miljoner kronor per år.

Stockholm den 5 oktober 2011

Tina Ehn (MP)

Agneta Börjesson (MP)

Mehmet Kaplan (MP)